

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ**

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

Самарқанд Давлат
университети ректори

_____ Р.И.Халмурадов

« ____ » _____ 2017 йил

“МАЪҚУЛЛАЙМАН”

Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

хузуридаги ОАК раиси,

_____ А.Т.Юсупов

« ____ » _____ 2017 йил

**09.00.04 – ИЖТИМОЙ ФАЛСАФА ИХТИСОСЛИГИ
БЎЙИЧА КИРИШ ИМТИХОНИ
ДАСТУРИ**

Ўзбекистон Республикаси Олий аттестацияси
Раёсатинг 2017 йил « ____ » _____ даги _____ -сонли
қарори билан тасдиқланган

САМАРҚАНД - 2017

Тузувчи: фалсафа фанлари доктори, проф. Ж.Я.Яхшиликков
фалсафа фанлари доктори, проф. Б.Т.Тўйчиев

Такризчилар: фалсафа фанлари доктори, проф. С.А.Чориев
фалсафа фанлари доктори, проф. Р.Х.Рўзиева

Кириш

09.00.04-Ижтимоий фалсафа ихтисослиги бўйича малакавий имтихони илмий-педагогик кадрларни давлат аттестациясидан ўтказишнинг таркибий қисмидир. Ижтимоий ҳодисаларни яхлит, бир бугун ходиса сифатида тадқиқ этиш фаннинг мақсадини ташкил этади. Мазкур мақсадни амалга ошириш учун ижтимоий ҳодисаларнинг ривожланишини, жамият ҳаёти ва таракдиёти, инсон камолотидаги ўрни ва аҳамиятини таҳлил қилиш каби вазифаларни бажарилиши билан боғлиқдир. **09.00.04-Ижтимоий фалсафа ихтисослиги бўйича тузилган малакавий имтихон дастури умумий фалсафа фанининг бир тармоғи бўлиб,** илмий ходимни юқори малакали мутахассис бўлиши учун энг муҳим билимларни ўз ичига олади. Имтихон топширувчи тадқиқотчи юқори даражада назарий ва амалий тайёргарликка эга бўлиши, ижтимоий фалсафанинг бошқа ижтимоий-сиёсий фанлар билан боғлиқ илмий-методологик масалалардан хабардор бўлиши, шу билан бирга у ўз билимидан илмий ва амалий вазифаларни тўғри ҳал этишда фойдалана билиши лозим.

Дастурнинг мақсади ва аҳамияти тадқиқотчиларда ижтимоий фалсафа фани моҳияти, шаклланиш босқичлари, ҳозирги ҳолати, жамият ҳаётидаги ўрни, жамият ва инсон замон талаблари асосида таҳлил этиб, глобаллашув шароитида, маънавий янгиланиш ва ўзликни англаш жараёнлари ҳақида билим беришдан иборат.

ИЖТИМОЙ ФАЛСАФА ПРЕДМЕТИ ВА ВАЗИФАЛАРИ

Ижтимоий фалсафанинг тушунчалари, аппарати, категориялари тизими, қонунлари. Фан мақомини белгиловчи тамойиллар ва белгилар. Ижтимоий фалсафа парадигмалари ўзгариши. Жамият ва инсоннинг моҳияти, хусусиятлари, ривожланиш омиллари, қонуниятлари, истикболи. Жамиятнинг вужудга келиши, таракқиёт босқичлари. Жамиятнинг ижтимоий таркиби, моддий ва маънавий ҳаёти, оммавий ва сиёсий ташкилотларнинг ривожланиб, ўзгариб бориши. Ўзбекистоннинг мустақиллиги шароитида жамият ва инсон фалсафасини ўрганиш зарурияти ва аҳамияти. Ижтимоий фалсафанинг вазифалари:

назарий-методологик; педагогик-дидактик; прогнозлаштириш, моделлаштириш; ташкиллаштириш-бошқариш ва бошқалар.

ИЖТИМОЙ ОНГ ВА УНИНГ ШАКЛЛАРИ

Ижтимоий онг - жамият ҳаётида муайян ижтимоий гуруҳларга хос қарашлар, ғоялар тизими. Ижтимоий онг тизимининг ижтимоий борлиқ билан узвий боғлиқлиги. Ижтимоий онг шаклларининг вужудга келиши ва ривожланиш қонуниятлари. Ижтимоий онгнинг нисбий мустақиллиги, унинг жамият ҳаёти ва таракиётига қудратли таъсир кўрсатиши.

ЖАМИЯТНИНГ МОҲИЯТИ, ШАКЛЛАРИ ВА РИВОЖЛАНИШ БОСҚИЧЛАРИ

Жамият–табиатнинг таркибий қисми. Жамиятнинг тарихий ривожланиш шакллари, уларнинг моҳияти ва хусусиятлари. Жамиятнинг эволюцион ва революцион тараққиёти моделлари. Уруғ, қабила, элат, миллатнинг асосий белгилари. Жамиятнинг яхлит ижтимоий бирлигини таъминлаш омиллари ва уларнинг ўзгариш динамикаси. Кишилиқ жамияти табиат тараққиётининг муайян босқичида вужудга келган ижтимоий муносабатлар йиғиндисидир. Жамият - одамлар ва улар уюшмалари фаолияти оқибатидир. Инсон - ижтимоий муносабатлар объекти ва субъекти. Жамиятнинг иқтисодий, сиёсий ва маънавий ҳаёти. Иқтисодиёт ва маънавиятнинг узвий боғлиқлиги. Ижтимоий тараққиёт ва инсон омили ахамиятининг ошиб бориш қонуниятлари. Мустақиллик шароитида Ўзбекистонда жамият тараққиётининг хусусиятлари.

ЖАМИЯТ РИВОЖЛАНИШИДА ТАБИЙ ВА ИЖТИМОЙ ОМИЛЛАР БИРЛИГИ

Табиат ва жамият, уларнинг ўзаро боғлиқлиги ва бир-бирига таъсири. Табиий муҳит - жамият ҳаёти ва ривожланишининг доимий ва зарурий шартидир. Аҳоли - тарихий жараёнларнинг соҳибидир. Жамият тараққиётининг ижтимоий омиллари. Табиат ва жамият муносабатлари. Инсоннинг табиатга таъсири ишлаб чиқарувчи кучлари ривожланиш даражасига, ижтимоий тузум характерига,

жамият ва кишилар камолот даражасига боғлиқлиги. Мустақил Ўзбекистонда жамият ривожланишида табиий ва ижтимоий омиллар ролининг ошиб бориши.

МОДДИЙ ВА МАЪНАВИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ- ИЖТИМОЙ ТАРАҚҚИЁТ АСОСИ

Моддий ишлаб чиқариш тушунчаси. Ишлаб чиқариш - жамият билан табиатнинг бир-бирига таъсир этиш жараёни. Ишлаб чиқариш кучларининг табиатга таъсири ва унинг оқибатлари. Ишлаб чиқариш муносабатлари. Ишлаб чиқариш усуллари. Инсон жамиятнинг асосий ишлаб чиқарувчи кучидир. Илмий-техника революцияси ва унинг меҳнат унумдорлиги ўсишига таъсири. Ишлаб чиқариш кучлари билан ишлаб чиқариш муносабатларининг ўзаро боғлиқлиги. Фаннинг ишлаб чиқариш кучига айланиш жараёни, ишлаб чиқариш муносабатлари тизими, ишлаб чиқаришнинг интеллектуаллашуви. Мустақиллик шароитида ишлаб чиқариш кучлари ва ишлаб чиқариш муносабатлари ривожлантириш омиллари.

ЖАМИЯТНИНГ МАЪНАВИЙ ҲАЁТИ

«Маънавий ҳаёт» тушунчаси. Маънавий салоҳият - жамият моддий-иқтисодий ҳаётининг асоси. Жамият маънавий ҳаётида тарихий меросга ворислик ва янгилашиш муаммолари. Таълим-тарбия тизимини ислоҳ қилиш-жамият маънавий ҳаётининг такомиллаштириш омили. Маънавий интеграциянинг ижтимоий-фалсафий масалалари. «Маънавий таҳдид»лар ва уларнинг йўналишлари. «Оммавий маданият» таҳдиди, уни бартараф этиш муаммолари.

ЖАМИЯТНИНГ МОДДИЙ-ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТИ

Моддий неъматлар ишлаб чиқариш - жамият ривожининг зарурий шarti. Моддий эҳтиёжларни қондириш ва манфаатдорлик жамият иқтисодий ҳаётининг бош мақсади. Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал

ривожлантириш, рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлаш буйича амалга оширилган ислохотлар. Ўзбекистон Республикаси президенти Ш.Мирзиёевнинг Вазирлар Маҳкамасининг Кенгайтирилган мажлисидаги нутқи асосида (2017 йил 16 январ). Жамият иқтисодий ва социал тараққиётида меҳнатнинг роли. Бозор муносабатларига ўтиш шароитида мулкчиликнинг муқобил шакллари вужудга келтириш зарурлиги. Мулк ва меҳнатга муносабат. Иқтисодиёт ва маънавиятнинг узвий боғлиқлиги. Рақобат - бозор муносабатлари шароитида иқтисодий ҳаётнинг зарур шarti. Ўзбекистонда инқирозга қарши чоралар дастури доирасида амалга оширилган ислохотлар.

ЖАМИЯТНИНГ СИЁСИЙ ВА ҲУҚУҚИЙ ҲАЁТИ

Жамиятнинг сиёсий ҳаётида давлатнинг ўрни ва роли. Демократик жамиятда нодавлат ташкилотларнинг тутган ўрни. Сиёсий партия, жамоат ташкилотлари ва ижтимоий ҳаракатлар демократик жамият сиёсий ҳаётининг таркибий қисми. Демократик кадриятларни қарор топтириш сиёсий ислохотларнинг бош мақсади. Ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамиятини барпо этиш – ислохотлар жараёнининг стратегик мақсади. Конституция - демократик жамиятнинг сиёсий ва ҳуқуқий ҳаётини такомиллаштиришнинг муҳим воситаси. Сиёсат ва ҳуқуқий маданиятни такомиллаштиришда жамоатчилик фикри ҳамда таълим-тарбия институтларининг ўрни.

ЖАМИЯТНИНГ СОЦИАЛ ҲАЁТИ

«Социал ҳаёт» тушунчаси. Жамият ҳаётининг горизонтал кесими: синфлар, социал гуруҳлар, ижтимоий қатламлар. Мобиллик - очиқ демократик жамиятнинг социал ҳаётига хос хусусият ва унинг йўналишлари. Жамият ҳаётининг вертикал кесими: социал стратификация, мулкка эгалик ва мулксизлик. Элита - демократик жамият социал таркибининг муҳим элементи. Мулкдорлар синфининг шаклланиши ва жамият тараққиётидаги барқарорликни таъминлаш муаммолари. Кучли ижтимоий ҳимоя - ўтиш даврининг асосий тамойилларидан бири.

ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ ВА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ИНСТИТУТЛАРИ

«Фуқаролик жамияти» тушунчаси. Фуқаролик жамияти барпо этиш - жаҳон ижтимоий ҳаётининг бош йўналиши. Фуқаролик жамиятида давлатнинг ўрни ва роли. Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат, демократик жамият қурилишининг асосий вазифалари. Фуқаролик жамиятини барпо этишда сиёсий ва ҳуқуқий маданиятни такомиллаштириш зарурлиги. Ўзбекистонда фуқаролик жамияти барпо этишнинг ўзига хос хусусиятлари: ютуқлар, имкониятлар ва муаммолар. Кучли давлатдан кучли жамиятга ўтиш тамойили.

ИЖТИМОЙ ШЕРИКЛИК

Ижтимоий шериклик тушунчаси. Ижтимоий шерикликнинг соҳалари. Ижтимоий шериклик турлари. Ижтимоий шериклик тамойиллари. Ижтимоий шериклик қонуний асослари, томонларнинг кафолатлари. Фуқаролик жамияти институтлари ўртасида ижтимоий шерикликни йўлга қўйиш ва ривожлантиришда халқаро ва хорижий тажрибалар.

ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИ СУБЪЕКТЛАРИ

Жамоатчилик субъектлари тушунчалари. Жамоатчилик назорати институти жамиятнинг давлат билан ўзаро самарали алоқасини таъминлаш. Давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари томонидан қонун ҳужжатларининг ижро этилиши устидан жамият, фуқаролик институтлари назоратини амалга оширишнинг тизимли ва самарали ҳуқуқий механизми. Нодавлат нотижорат ташкилотлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, сиёсий партиялар ҳамда касаба уюшмалари -жамоатчилик субъектлари сифатидаги фаолияти. Оммавий ахборот воситалари эса давлат органлари ва жамоатчилик ўртасидаги мустахкам алоқа ўрнатувчи, маълумотлар очиқлигини таъминловчи восита сифатида фаолияти.

ФАЛСАФАДА ИНСОН МУАММОСИ

Шарқ ва Ғарб ижтимоий фалсафасида инсоннинг моҳияти

тўғрисидаги муқобил таълимотлар. Инсон - биосоциал мавжудот. Инсон моҳиятининг кўп ўлчамлилиги. Ижтимоий антропологиянинг ижтимоий -фалсафий масалалари. Инсон борлиғи. Инсоннинг келиб чиқиши ва моҳияти тўғрисидаги диний, илмий ва фалсафий қарашлар тарихи. Инсоннинг келиб чиқиши ва инсон борлиғи ҳақидаги замонавий таълимотлар.

ШАХСНИНГ МОҲИЯТИ ВА МАЗМУНИ

Шахс - инсон сифати ва фазилатлари. “Индивид”, “шахс” ва “индивидуаллик” тушунчалари, уларнинг узвий боғлиқлиги ва ўзига хослиги. Шахснинг ноёблиги ва такрорланмаслиги. Жамият таракқиётида шахснинг роли муаммоси. Шахс шаклланишида оила, маҳалла, меҳнат жамоалари ва таълим-тарбия муассасаларининг ҳамкорлиги шахс дунёқарашининг шакилланиши ва ривожланишида жамоат ташкилотлари ва ўз ўзини бошқариш тизимининг функционал моҳияти.

ШАХС ЭРКИНЛИГИ ВА МАСЪУЛИЯТИ, ҲУҚУҚ ВА БУРЧЛАРИ

Ижтимоий фалсафада эркинлик ва зарурият масаласи. Шахс эркинлиги - тарихий заруриятни англаш, маънавий камолотга эришиш имконияти. Шахс типлари. “Шахс сифатни” белгиловчи хусусиятлар. Шахс эркинлиги ва масъулиятининг узвий боғлиқлиги. Шахс ўз-ўзини тарбияловчи ва ўз-ўзидан ривожланувчи система. Шахс фаоллиги мезонлари ва йўналишлари. Шахс эркинлиги, ташаббускорлиги ва мустақиллигини кучайтириш -фуқаролик жамияти шаклланишининг муҳим омили.

ҲОЗИРГИ ЗАМОН УМУМБАШАРИЙ МУАММОЛАРИ

Ҳозирги замон умумбашарий муаммоларининг моҳияти ва хусусиятлари. Муаммоларни туркумлаштириш йўналишлари. Ер юзида тинчликни сақлаш, ядровий урушнинг олдини олиш, халқаро хавфсизликни таъминлаш муаммоси. Бутун дунёда табиат бойликларини асраш, улардан оқилона фойдаланиш, табиатни муҳофаза қилиш; Экологик ҳал қилиш, жаҳонда юқумли касалликларнинг тарқалиб кетишига йул қўймаслик. Ривожланаётган мамлакатларга ёрдамни кучайтириш. Халқаро

терроризм, экстремизм, коррупцияга қарши кураш.

Умумбашарий муаммоларни ҳал қилишда халқаро ҳамкорликни янада кучайтириш имконияти ва заруриятининг ошиб бориши. Умумбашарий муаммоларни халқ қилишда Ўзбекистон Республикасининг хиссасининг ортиб бориши.

«ЎЗБЕК МОДЕЛИ» ИЖТИМОЙ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ

Жаҳон цивилизациясини ривожлантириш - ижтимоий-фалсафий муаммо. Жаҳон цивилизациясини шакллантиришнинг муҳим асослари. Жаҳон цивилизацияси - маҳаллий цивилизациялар, Шарқ ва Ғарб цивилизациялари илғор томонлари ва ютуқларининг уйғунлашуви натижаси. Ўзбекистон ижтимоий тараққиётининг бетакрор ва ўзига хослиги. Тараққиётнинг "ўзбек модели". Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат шаклланишининг тарихий асослари. Ижтимоий ривожланишнинг тадрижийлиги, миллий менталитет ва салоҳиятиги мослиги.

ЎЗБЕКИСТОНДА МАЪНАВИЙ-АҲЛОҚИЙ ВА ИЖТИМОЙ ТАҲДИДЛАРГА ҚАРШИ КУРАШ

Маънавий-ахлоқий, ижтимоий таҳдидларнинг келиб чиқиш сабаблари. Таҳдидларнинг турлари ва унга қарши чоралари ҳақида. Ўзбекистонда маънавий-ахлоқий ва ижтимоий таҳдидларга қарши кураш буйича олиб борилаётган чора-тадбирлар. Маънавий-ахлоқий кадрятларни асраб-авайлаш, жамият маънавий-ахлоқий соғломлигининг кафолати. "Оммавий маданият"нинг кўринишлари, унга муносабат. "Оммавий маданият" таҳдиди ва глобаллашув хусусиятлари. Ёшларни она Ватанга мухаббат, бой тарихга, ота-боболарнинг муқаддас динига садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг қалби ва онгида курашнинг самарали усули сифатида. Халқаро терроризм, экстремизм, коррупцияга қарши кураш.

Миллий ғоя ва маънавий ҳаёт Маънавий кадрятлар ва миллий ўзликни англашнинг тикланиши (Ўзбекистон Республикасининг Биринчи президенти И.А.Каримовнинг «Юксак маънавият -енгилмас куч» асари асосида).

09.00.04 - ИЖТИМОЙ ФАЛСАФА ИХТИСОСЛИГИДАН МАЛАКАВИЙ ИМТИХОН САВОЛЛАРИ

Ижтимоий фалсафа, унинг предмети, мақсади ва вазифалари.

Шахснинг шаклланишида оила, маҳалла ва таълим-тарбия муассасаларининг ҳамкорлиги.

Мобиллик - очик демократик жамиятининг социал ҳаётига хос хусусият сифатида.

Шахс фаолиятида имон-этиқоднинг ўрни ва роли.

Кишилар ижтимоий-этник бирлигининг тарихий шакллари (уруғ, қабила, элат, миллат).

Дунёқараш тушунчаси, унинг тархий шакллари. Фалсафий дунёқараш.

Шахс эркинлиги - тарихий заруриятни англаш, маънавий камолотга эришиш имконияти сифатида.

Хозирги замон демографик вазияти ва унинг хусусиятлари.

Сиёсат маданиятни такомиллаштиришда таълим-тарбия тизимининг ўрни.

Миллий ғоя ва мафкура тушунчаларининг моҳияти.

Хозирги замон умумбашарий муаммоларнинг моҳият ва хусусиятлари.

«Ижтимоий фалсафа» фанининг предмети ва мақсади.

Ғоя ва мафкура тушунчаларининг моҳияти.

Жамиятнинг тарихий шакллари.

Ўзбекистон мустақиллик шароитида жамият ва инсон фалсафасини ўрганишнинг зарурияти ва аҳамияти.

Шарқ ижтимоий фалсафасида инсон муаммоси.

Жамиятнинг моддий-иқтисодий ҳаёти.

Шахс инсоний сифат ва фазилатлар мажмуаси сифатида.

Ўзбекистон Республикаси президенти Ш.Мирзиёев томонидан 2017 йил “Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари” йили деб эълон қилинишининг ижтимоий-фалсафий мазмуни.

Ш.Мирзиёевнинг Ўзбекистон ижтимоий-иқтисодий ривожланиши ҳаракатлар стратегиясининг асосий йуналишлари ҳақидаги маърузаси.

Маънавият ривожланишининг қонуниятлари, тамойиллари,

маънавиятни юксалтиришнинг усул ва воситалари (Ўзбекистон Республикасининг Биринчи президенти И.А.Каримовнинг «Юксак маънавият - енгилмас куч» асари асосида).

Ўрта асрлар Марказий Осиё мутафаккирларининг жамият ҳақидаги қарашлари. (Форобий, Беруний, Ибн Сино, Амир Темур, А.Навоий).

Дунёвий жамият ва унинг ўзига хос хусусиятлари.

Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат, демократик жамият қурилишининг асосий вазифалари.

Ғоя ва мафкура тушунчаларининг тарихий шакллари.

Ҳуқуқий маданиятни ривожлантиришда таълим-тарбия тизимининг ўрни.

Халқаро терроризм, экстремизм, коррупцияга қарши кураш.

Қадимги Хитой ва Хиндистондаги ижтимоий-фалсафий қарашлар.

Ижтимоий ҳаётни билишда экспериментнинг роли.

Урбанизация жараёнининг ижтимоий-фалсафий муаммолари.

Жамият - ривожланиши табиий-тарихий жараён.

Баркамол авлод Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. («Таълим тўғрисида» ва «кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида» қонунлари асосида).

Шахснинг ижтимоийлашуви ва унинг шакллари.

Жамиятнинг сиёсий тизими, таркибий элементлари мамлакатни модернизация қилишнинг устувор вазифалари.

Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат, демократик жамият қурилишининг асосий вазифалари.

Жамиятнинг социал структураси, унинг ўзгариш қонуниятлари.

«Ижтимоий борлик» ва «Ижтимоий онг» категориялари ҳамда уларнинг методологик роли.

Жамият ривожидида бунёдкор ғояларнинг роли.

Урбанизация шароитида қишлоқларни ривожлантириш муаммоси.

Ижтимоий сиёсий ҳаракат ва унинг шакллари.

Вайронкор ғоя ва мафкуралар.

Ҳозирги замон ижтимоий-фалсафий таълимотлари.

Миллатлараро ва давлатлараро муносабатларнинг ҳозирги босқичдаги хусусиятлари.

Р.Теннис таълимотида жамиятни талқин этиш муаммоси.

Инсоният ҳаётида: «Ғояга қарши ғоя, жаҳолатга қарши - маърифат» тамойили.

Ижтимоий фалсафанинг бошқа фанлар билан ўзаро муносабати.

Жамиятнинг маънавий ҳаёти.

Тарихда ғоя мафқурани мутлоқлаштириш оқибатлари.

М. Вебер таълимотида тоталитар жамият, унинг белгилари ва ижтимоий сиёсий ташкиллашув усуллари.

Фан техника тараққиёти ва унинг оқибатлари.

Миллий ғоя ва маънавий ҳаёт.

Ақидапарастлик мафқураси, унинг чекланганлиги ва ғайриинсонийлиги.

Ҳозирги замон ижтимоий фалсафасида жамиятни таърифлаш муаммоси. Экологик муаммолар.

Экологик муаммолар. (Ўзбекистон Республикасининг Биринчи президенти И.А.Каримовнинг «Ўзбекистан ХХІ аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» асари асосида).

Локал (махаллий-худудий) маданиятлар ва цивилизациялар ҳақида таълимотлар.

Жамиятнинг сиёсий тизими ва таркибий элементлари.

Мафқуранинг асосий хусусиятлари ва асосий функциялари.

Маданият ва цивилизация тушунчалари.

Маънавий кадриятлар ва миллий ўзликни англашнинг тикланиши.

Жамиятни ахборотлаштириш унинг асосий сохалари ҳамда техник замини.

Мафқуравий эгоизм ва шовинизм кўринишлари, уларга қарши кураш зарурлиги.

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг жамият ҳаёти ва тараққиётидаги ўрни.

Ижтимоий тараққиёт тушунчаси ва унинг мезонлари.

«Авесто»да милий ва умуминсоний ғоялар.

Ижтимоий онг ва унинг структураси.

Жамиятнинг сиёсий ва ҳуқуқий ҳаёти.

Ижтимоий онг шакллари туркумлаштириш мезонлари ва тамойиллари.

Давлатчиликни шакллантириш ва мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашнинг ижтимоий-фалсафий муаммолари.

Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси.

“Ижтимоий бошқариш” тушунчаси, функциялари ва элементлари.

Иктисодиёт ва сиёсат, унинг ўзаро диалектикаси.

«Олдиндан кўра билиш» ва «башорат қилиш» тушунчалари.

Илмий башорат методлари.

Бозор муносабатларининг қарор топиши ва мулкдорлар синфининг шаклланиши.

Буюк давлатчилик шовинизм ва унинг реакция моҳияти.

Давлатнинг келиб чиқиши ва моҳияти.

Давлат тузилиши ва бошқарув шакллари.

Кучли ижтимоий сиёсат ва аҳоли ижтимоий фаоллигининг ортиши.

Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви.

Жамият таракқиёти ҳақидаги назариялар.

Жаҳон майдонларини мафкуравий жихатдан булиб олишга уринишлар.

Ижтимоий муносабатлар ва жамиятлаги уйғунлик муаммоси.

Маданиятнинг функциялари.

Миллий маданиятлар ва уларнинг ўзаро таъсири.

Геополитик мақсадлар ва мафкуравий сиёсат .

Миллий истиқлол ғояси тушунчаси.

Э.Дюркгейм, М.Вебер, Г.Зиммель назарияларида ижтимоий муносабатларнинг талқин этилиши.

Жаҳон ҳамжамияти билан ҳамкорлик.

Ижтимоий фалсафада инсон муаммоси.

Ижтимоий онгни таҳлил этишнинг фалсафий методологик тамойиллари.

Тарихий зарурият ва шахс эркинлиги.

Сиёсий ва ҳуқуқий онгни ўстириш-фуқаролик жамияти кўринишининг муҳим омили.

Миллий истиклол мафқурасининг асосий хусусиятлари.

Шахсининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари.

Юрт тинчлиги ғоясининг мазмун-моҳияти.

Манфаатлар ва кадриятларда объективлик ва субъективлик диалектикаси.

Умуминсоний ва миллий кадриятлар.

Оила, унинг тарихий типлари ва ижгимоий вазифалари.

Ўзбекистон бозор муносабатларига ўтиш концепцияси.

Ижтимоий тараққидда ғоя ва мафқураларнинг роли.

Табиий муҳит - жамият мавжудлиги ва ривожланишининг доимий ҳамда зарурий шарти.

Миллатлараро ҳамжихатлик ғояси.

Тарихий жараённинг харакатлантирувчи кучлари ва субъектлари.

Ватан равнақи ғоясини ёшлар онгига сингдириш вазифалари.

Жамият ижтимоийлик ва ижтимоий ҳаёт тушунчаларининг ўзаро нисбати.

Антик давр мутафаккирларининг жамият ҳақидаги қарашлари (Платон, Аристотель).

Маданий интеграция шартлари ва имкониятлари.

“Оммавий маданият” таҳдиди ва глобаллашув хусусиятлари.

Ижтимоий харакатлар ва уларни бошқариш масалалари.

Ижтимоий бошқариш ва жамоатчилик фикрининг роли.

Ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш ва инсонпарварлаштириш жараёнлари.

Жамият тараққидининг мотивлари ва уни бошқариш механизмлари.

Жамият тараққидининг “детерминациялаштирувчи омил” тушунчаси.

Фалсафа фани категорияларининг ижтимоий фалсафада конкретлашиш хусусиятлари.

Ижтимоий фалсафа фани парадигмалари ўзгариши.

К. Поппернинг “очиқ жамият” назарияси мазмуни ва моҳияти.

Жамият эволюцион таракқиёти модели.

Фойдаланилган адабиётлар руйхати

I Расмий ҳужжатлар ва манбалар

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. - Тошкент: Ўзбекистон, 2014. - 40 б.
2. Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги қонун. – Т.: Ўзбекистон, 1997.
3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халкимиз билан қураимиз. – Т.: “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 488 б.
4. Каримов И.А. Тўла асарлар тўплами. 1-24 жилдлар. - Тошкент: Ўзбекистон, 1996-2016.
5. Каримов И.А. «Юксак маънавият -енгилмас куч». – Тошкент:
6. Маънавият, 2008.
7. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. – Тошкент: Ўзбекистон, 2011. -440.
8. Каримов И.А. Ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг тарихий мероси, унинг замонавий цивилизация ривожигаги роли ва ахамияти. - Тошкент: Ўзбекистон, 2014.
9. Каримов И.А. она юртимиз бахту иқболи ва буюк келажакига йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир. Тошкент: Ўзбекистон, 2015. – 304 б.
10. Ўзбекистон Республикаси президенти Ш. Мирзиёевнинг Мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий яқунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастури.”2017-2021Г.

II. Дарсликлар ва ўқув қўлланмалар:

11. Falsafa : Darslik/ М.А.Аhmedova umumiy tahriri ostida. - Т., 2006. -496б.
12. Основы философии: Учебник для высших учебных заведений/ Под ред.М.А.Ахмедовой и В.С.Хана. - Т., 2004. - 496.

13. Ижгимой фалсафа. Укув услубий кулланма. - Т.: ТДПУ, 2008.
14. Тўйчиев Б.Т., Зиявутдинова Х. Основы социальной философии. - Т., 2009.
15. Тўйчиев Б.Т. Социальная философия. -Ташкент: Университет, 2015.
16. Фалсафа (Маъруза матнлари). - Т., 2000.
17. Мўминов И.М. Ўзбекистонда ижгимой фалсафий тафаккур тарихидан. - Т.: “Фан”,1994.
18. Фалсафа. Қомусий лугат. /Масъул мухаррир Қ.Н.Назров- Т., 2004.
19. Фалсафа: энциклопедикк лугат. Масъул мухаррир М.Н.Абдуллаева -Т., 2010.
20. Маънавият: Асосий тушунчалар изоҳли луғати / /Масъул мухаррир Қ.Н.Назров- Т., 2009. -760 б.
21. Ўзбекистон фалсафаси тарихи. 1-жилд. - Т.:ЎЗМУ, 2013.
Барулин С. Социальная философия. М., 1997.
22. Момджян К.Х. Введение в социальную философию. -М., 1996.
Сприкин А.Г. Философия. -М., 2000.
23. Крапивенский А. Социальная философия. -М., 1998.

Ш . Илмий монография, рисола ва маколалар:

24. Абдулла Авлоний. Туркий Гулистон ёхуд ахлоқ,. - Т., 1994.
25. Абдурахимов Б. Тарихий мерос миллий истиқлол мафқурасининг пойдевори.// Мозийдан садо, 2000. №3. -2-5 б.
26. Алиқулов Ҳайдар. Фалсафий мерос ва маънавий-ахлоқий фикр ривож. - Т., 2009.
27. Амир Темур. Тузуклар. - Тошкент, 1993.
28. Аъзамхўжаев С. Туркистон мухторияти: миллий-демократик давлатчилик қурилиш тажрибаси. - Т.: Маънавият, 2000. -168 б.
29. Аҳмедов Б. Амир Темур. -Тошкент, 1993.
30. Аҳмедшина Ф. Тарихий хотира- халқ маънавиятининг асоси.// Мулоқот, 2000.№3-21-22 б.
31. Беруний. Асарлар. 6 томлик. Т., 1973.
32. Бромлей Ю.В. Очерки теории этноса. -М.: Наука, 1993.412с.
33. Бобожонова Н. Тоталитар тузумнинг кам сонли миллатларга

- нисбатан олиб борган сиёсати(1930-1960 йиллар). // Ижтимоий фикр. Инсон ҳуқуқлари. №3(27), 2004, 106 -111 б.
34. Жаҳон фалсафаси. - Тошкент: Шарк, 2004.
35. Зотов А.Ф. Западная философия XX века. - М., 2001.
36. Жумабоев Й. Ўзбекистонда фалсафий ва ахлокий фикрлар тараққиёти тарихидан. - Тошкент, 1997.
37. Жураев Н. Тарих фалсафаси: тушунча, моҳият ва сиёсат. -Т.: Маънавият, 1996. -192 б.
38. Жўраев Н. Миллий истикдол ғояси ва тарихни англаш. // Жамият ва бошқдруз, 2003. №2. -5-7 б.
39. Зиёева Д. Сохта ва чин ҳақиқатлар ёхуд тарихимизнинг ўқилмаган саҳифалари хусусида. // Тафаккур, 1998. №3. -64-69 б.
40. Ибн Сина. Избранные философские произведения. М., 1980.
41. История философии. -М.: 1998.
42. Кадырова З.Р., Каримов Б.Р., Шарипов А.Д., Алиева В.Р. Толерантность, глобализация и социальное развитие. Ташкент, 2011.160 с.
43. Камю А. бунтующий человек. - М.: 1992.
44. Каримов Б.Р. Миллат, инсон ва тил: тараққат муаммолари. — Карши:Насаф, 2003. -131 б.
45. Классическая наука Средней Азии и современная мировая цивилизация./Отв. редакторы П.К.Хабибуллаев и А.Ф.Файзуллаев. -Т.: Фан, 2000. -416 с.
46. Левитин Л. Узбекистан тарихий бурилиш палласида. Т., 2001.
47. Мадаева Ш. Миллий менталитет ва демократик тафаккур. — Тошкент, 2008.
48. Мўминов И.М. Амир Темурнинг Ўрта Осиё тарихида тутган ўрни ва роли Тошкент, 1993.
49. Мўминов А.Г. Ахборотлашган жамият. Т., 2014.
50. Мир философии. В 2-х томах. -М.,1989.
51. Миллий онг ва миллий гурур диалектикаси. // Иқтисод ва ҳисобот, 1997. 11-12. -63-64 б.
52. Мустабид тузумнинг Ўзбекистан миллий бойликлариниталаш сиёсати: тарих шохидлиги ва сабоқлари(1865-1990). /Д.Алимова тах.,ос./УзРФА Тарих институту, -Т.:Шарк, 2000. -432 б.
53. Ницше Ф. Сочинения в двух томах. — М.: Мысль, 1990.

54. Одилов Қ. Ижтимоий тарбия ва миллий онг. //Халқ, таълими, 1997.№5. -24-30 б.
55. Отамуродов С. Глобаллашув ва миллат. Т., 2008. - 204б.
56. Отамуродов С. Талаба ёшларнинг миллий узлигини англаши. // Ижтимоий фикр. Инсон ҳуқуқлари, 2000.№2(9-10). -155-159 б.
57. Ражабов Қ.;, Ҳайдаров М. Туркистон тарихи. - Т.: Университет, 2002. -166 б.
58. Рассел Б. Мудрость Запада. М.1998.
59. Рузматова Г. Фрейдизм фалсафасида инсон масаласи. -Тошкент, 2009.
60. Рузматова Г. Замонавий Ғарб фалсафасининг муаммо ва йуналишлари. Тошкент:Университет, 2013. -160 б.
61. Сафиназаров И.С. Иқтисодий ва маънавий манфаатлар уйғунлиги ва баркамол инсон тарбияси. -Т.: Янги аср авлоди, 2002. - 19 б.
62. Сартр Ж.П. Философские пьесы. - М.: 1997.
63. Скирбек Г., Гилье Н. Фалсафа тарихи. -Тошкент: Шарқ, 2002.
64. Сорокин П.А. Человек, цивилизация, общество. М., 1992.
65. Сулаймонова Ф. Шарқ ва Ғарб. МТошкент: Шарқ, 1997.
66. Тўйчиев Б.Т. Философия, психология, правосознание: проблемы взаимосвязи.// Ҳуқуқ, Право, Law.2000. №2.
67. Тўйчиев Б.Т. Ҳуқуқ фалсафаси. Т., 2004.
68. Фромм Э. Иметь или быть. - М.: 1990.
69. Форобий Фозил одамлар шахри. Т., 1993.
70. Ханазаров К.Х. К проблеме философии языка. Т.: Ўзбекистан, 2007, -136 с.
71. Хоназаров К.Х. Глобаллашув ва тил фалсафаси. Тошкент:Фалсафа ва ҳуқуқ, института нашриёти, 2009. 136 б.
72. Хрестоматия по истории философии. В 3 ч. -М., 1997.
73. Шарқ фалсафаси. М Тошкент, 2006.
74. Шамсутдинов Р. Ўзбекистонда советларнинг қулоқлаштириш сиёсати ва унинг фожеали оқибатлари. -Т.: Шарқ, 2001. -368 б.
75. Шониёзов К. Ўзбек халқининг шаклланиш жараёни. -Т.: Шарқ, 2001. -464 б.
76. Шпенглер О.Закат Европы. -М.: Мысль, 1993.

76. Эргашев Ф., Обидов Д. Миллий таълим тарихидан. Т.: Академия, 1998. -77 б.
77. Юнг К. Психологические типы. -М.: 1999.
78. Ясперс К. Всемирная история философии. - М.: 1996.
79. Ўзбекистонда ижтимоий-фалсафий фикрлар тарихидан лавҳадлар. -Тошкент: Фан, 1995.
80. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар ривожини. Развитие межнациональных отношений в Узбекистане - Тошкент: Ўзбекистан, 2012.392 б.
81. Ўзбекистон Конституцияси - бу келажакимиз кафолати. Конституция Ўзбекистана -гарантия нашего великого будущего. Т., 2009. -420 б.
82. Қайюмов Ў. Миллий ўзлик (социологик тадқиқот натижалари асосида). // Ижтимоий фикр. Инсон ҳуқуқлари, 2001.№2 (14). -117-119 б.
83. Қуръони Карим. Таржима ва изоҳлар муаллифи Алоуддин Мансур. - Тошкент, Чулпон, 1993.
84. Каххорова Ш. Глобал маънавият -глобаллашувнинг гоъий асоси. -Тошкент,2009.
85. Ғарб фалсафаси. -Тошкент: Шарк, 2004.
86. Ғойибов Н.Ё. Амир Темур даври маънавияти. -Т.: Г.Гулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 2001. -48 б.
87. Яхшиликлар Ж.Я., Муҳаммадиев Н.Э. Миллий ғоя ва мафкура. – Т.: “Фан”, 2015. -270 б.
88. Яхшиликлар Ж.Я., Муҳаммадиев Н.Э. Миллий ғоя- стратегик тараққиёт. –Т.: “Фан”, 2017. -450 б.
89. Негматова Ш.Ш. Ўзбекистонда соғлом рақобатни ривожлантиришнинг маънавий, ахлоқий ва ҳуқуқий жиҳатлари. Т: “Фан”, 2016,-йил 170 бет.
90. Эргашев Ш. Қадимги цивилизациялар. – Т; “Ўзбекистон”, 2016,- йил 360 бет.
91. Язданов У.Т. Ўзбекистонда жамотчилик фикрини ривожлантириш масалалари. – Т; “Нишон нашр”, 2015,- 140 бет.
92. Язданова С.Қ. Миссионерлик анатомияси. (Кеча ва бугун). Самарқанд. Тошкент Имом Бухорий халқаро маркази, 2015, - 165 б
93. Ахмедов А.А. Экологик назорат; назария, методология ва

амалиёт. – Т; Адабиёт учқунлари, 2017 – 151 б

94. Амонов Б. Сиёсий модернизациялаш моделлари ва Ўзбекистон тажрибаси. – Т; “Фан” ва технология – 2012, - 271.б.

95. Ж.Яхшиликков, Ш.Ахадов. “Темурийлар маънавияти” (Илгариги манбалар ва янги тадқиқотлар асосида) Тошкент, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси “Фан” нашриёти, – 1999 йил

96. Ж.Яхшиликков Н.Убайдуллаева “Жадидчилик ва Бехбудий” Тошкент, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси “Фан” нашриёти, 2004

97. Ж.Яхшиликков, Ш.С.Қўшоқов, О.А.Абдурасулов. “Мустақиллик ва муҳандис-техник зиёлилар ижодий фаоллиги муаммолари” Тошкент, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси “Фан” нашриёти, 2001

98. Ғайбуллаев Отабек. “Шахс маънавий камолоти ва эстетик маданият” (монография) Тошкент “ЧОШМА ПРИНТ” 2008

99. Мирзаева М.К. “Транскоммуникация ва ижтимоий тараққиёт” Тошкент, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси “Фан” нашриёти, 2008

100. Қаршиев Ш. “Маънавий маданият ва исломий қадрият” “Зарафшон” нашриёти ДК, Самарқанд – 2010

101. Аллаярова М.М. “Бадий-эстетик тарбия ва маънавият” (Монография) Самарқанд - 2016

Интернет маълумотлари:

1. www.ziyonet.uz
2. [http:// www.falsafa.dc.uz](http://www.falsafa.dc.uz)
3. www.philosophy.ru
4. <http://anthropology.ru>
5. <http://www.intencia.ru>
6. <http://www.filosofia.ru>
7. <http://www.phenomen.ru>
8. <http://www.lib.ru/filosof>